Ministerie van Financiën
Aan de Minister van Financiën
De heer ir. J.R.V.A. Dijsselbloem
Postbus 20201
2500 EE Den Haag

De Nederlandsche Bank N.V.
Postbus 98
1000 AB Amsterdam
020 524 91 11
www.dnb.nl

Autoriteit Financiële Markten
Postbus 11723
1001 GS Amsterdam
020 7972000
www.afm.nl

Datum
29 juni 2017

Kenmerk
2017/214239

Onderwerp
Standpuntbepaling DNB en de AFM inzake het betalen van tipgeld

Geachte heer Dijsselbloem,

Conform uw verzoek d.d. 4 juli 2016 aan De Nederlandsche Bank (DNB) en de Autoriteit Financiële Markten (AFM) betreffende een standpuntbepaling over de eventuele toekenning van tipgeld aan melders van misstanden in de financiële sector (tipgevers), berichten wij u als volgt.

DNB en de AFM kennen ieder hun eigen rol in het aanpakken van misstanden in de financiële sector. DNB maakt zich sterk voor financiële stabiliteit en draagt daarmee bij aan vertrouwen in de financiële sector en duurzame welvaart in Nederland. De AFM maakt zich sterk voor eerlijke en transparante financiële markten en draagt daarmee eveneens bij aan een duurzaam financieel welzijn in Nederland. DNB richt zich onder andere op het bevorderen van een beheerste en integere financiële sector door toezicht te voeren dat gericht is op het tegengaan van financieel-economische criminaliteit. Meldingen die DNB ontvangt van personen die notie hebben van een misstand, leveren een belangrijke bijdrage aan dit streven. Ook voor de AFM geldt dat meldende consumenten, beleggers en medewerkers van beursgenoteerde ondernemingen en vergunninghouders een belangrijke bijdrage leveren aan het signaleren van misstanden die een belemmering vormen voor eerlijke en transparante financiële markten.

DNB en de AFM stellen voorop dat meldingen over misstanden in de financiele sector noodzakelijk zijn. Beide toezichthouders hebben een meldpunt waar medewerkers uit de financiële sector, beursgenoteerde ondernemingen, andere professionals, consumenten en beleggers terecht kunnen met meldingen over misstanden in de financiële sector. DNB en de AFM hebben nu onderzocht of het wenselijk is om, in aanvulling daarop, over te gaan tot het uitkeren van tipgeld voor meldingen. Daarbij hebben DNB en de AFM het huidige instrumentarium ten aanzien van meldingen van misstanden beoordeeld en gekeken naar het beleid van het Nederlandse Openbaar Ministerie (OM) en de Belastingsdienst. Tevens hebben DNB en de AFM de standpuntbepaling inzake tipgeld van de overige EU-lidstaten, alsmede de Verenigde Staten en Canada bij het onderzoek betrokken.

Naar aanleiding van dit onderzoek concluderen DNB en de AFM dat het huidige instrumentarium, dat mede zijn grondslag vindt in de Wet Huis voor

Klokkenluiders[1], het Meldpunt Misstanden van DNB[2], het Meldpunt Financiële Markten van de AFM[3], en de AFM Klokkenluidersregeling bij Marktmisbruik[4] voldoende gelegenheid en waarborgen biedt aan tipgevers om misstanden op een ordentelijke en veilige manier te kunnen melden. DNB en de AFM zien derhalve geen noodzaak om over te gaan tot het instellen van een tipgeldregeling. Deze conclusie steunt op de volgende feiten.

Huidig instrumentarium
Indien medewerkers van financiële instellingen een overtreding denken te constateren, dienen zij dit eerst intern te (kunnen) melden. Op grond van de Wet Huis voor Klokkenluiders dient elke onderneming, onafhankelijk van haar omvang, het intern melden van misstanden mogelijk te maken.[5] Indien een onderneming meer dan 50 werknemers heeft, dient de onderneming tevens een klokkenluidersregeling te hebben waarin is opgenomen hoe de onderneming omgaat met meldingen van het vermoeden van een misstand.[6]

DNB
Indien intern melden niet mogelijk is, de tipgever gegrond vreest voor onevenredig zware persoonlijke gevolgen of indien een instelling naar de mening van de tipgever onvoldoende aandacht besteedt aan de melding, kan de tipgever zich wenden tot het Meldpunt Misstanden van DNB. Bij het Meldpunt Misstanden kunnen medewerkers bij alle onder DNB toezicht staande instellingen terecht. Ook kunnen hier personen terecht die in de uitoefening van hun beroep, bijvoorbeeld als adviseur, in aanraking zijn gekomen met een misstand in de financiële sector. Gedacht dient hierbij te worden aan fraude, corruptie, belangenverstrengeling, witwassen en terrorismefinanciering.
Het Meldpunt Misstanden van DNB heeft op dit moment als beleid dat DNB geen beloning of andere vormen van compensatie kan bieden voor het doen van een melding.

AFM
Het Meldpunt Financiële Markten van de AFM neemt van consumenten en professionals meldingen en klachten over de financiële markt in ontvangst.

[1] *Stb.* 2016, 196. De Wet huis voor klokkenluiders is in werking getreden op 1 juli 2016.
[2] https://www.dnb.nl/over-dnb/meldpunt-misstanden/.
[3] https://www.afm.nl/nl-nl/over-afm/contact/consumenten.
[4] https://www.afm.nl/nl-nl/professionals/onderwerpen/marktmisbruik/meld-marktmisbruik.
[5] Met de inwerkingtreding van de Wet Huis voor Klokkenluiders op 1 juli 2016 is een overkoepeld wettelijk kader opgezet op grond waarvan elke onderneming in Nederland het intern melden van een misstand moet faciliteren. Daarnaast is op grond van deze wet het Huis voor Klokkenluiders ingesteld, dat tipgevers adviseert en meldingen onderzoekt indien daar een maatschappelijk belang mee is gemoeid. Ten aanzien van meldingen betreffende misstanden in de financiele sector geldt dat Huis voor Klokkenluiders een vangnetfunctie heeft, nu het Huis een melding niet eerder in behandeling kan nemen dan nadat de sectorale toezichthouder hiertoe niet (afdoende) overgaat.
[6] Volledigheidshalve wordt hier opgemerkt dat op basis van het Besluit prudentiële regels (Bpr) voor banken en (bepaalde typen) beleggingsondernemingen, onafhankelijk van het aantal werknemers dat zij in dienst hebben, ook al een verplichting geldt om over passende procedures te beschikken die haar werknemers in staat stellen om door hen geconstateerde mogelijke of feitelijke overtredingen van financiële toezichtwet- en regelgeving intern te melden.

Gedacht dient hierbij te worden aan meldingen inzake fraude, misleiding of oplichting, de verstrekking van gebrekkig financieel advies of vermoedens dat een financiële onderneming actief is zonder AFM-vergunning.

Daarnaast biedt de AFM Klokkenluidersregeling de mogelijkheid voor iedere persoon om marktmisbruik aan de AFM te melden, ongeacht of eerst intern is gemeld.[7] Dit kan ook anoniem. Meldingen kunnen bijvoorbeeld gaan over handel met voorwetenschap, informatie- of marktmanipulatie. De AFM Klokkenluidersregeling beschrijft de waarborgen in het proces van de door de AFM ontvangen marktmisbruikmeldingen.

Voor de AFM Klokkenluidersregeling bij Marktmisbruik en het AFM Meldpunt Financiële Markten bestaat eveneens reeds het beleid om geen beloning of andere vormen van compensatie te bieden voor het doen van een melding.

Vergelijkend onderzoek Nederland: OM en de Belastingdienst
De Belastingdienst en het OM keren slechts in uitzonderlijke gevallen tipgeld uit. Er is met betrekking tot tipgeving ten aanzien van fiscale misstanden geen inzicht verkregen in de hoeveelheid uitkeringen en de aanleidingen daartoe. Hetzelfde geldt voor het OM, dat een niet voor derden toegankelijk register bijhoudt van het aantal meldingen en uitkeringen met betrekking tot strafrechtelijke misstanden. Zowel de Belastingdienst als het OM voeren zeer terughoudend beleid ten aanzien van de uitkering van tipgeld en verbinden bijzonder stringente voorwaarden aan de toekenning daarvan.

Vergelijkend onderzoek Europa, VS en Canada
Uit onderzoek bij zestien Europese lidstaten is niet gebleken dat prudentiele- en/of gedragstoezichthouders tipgeld uitkeren of voornemens zijn uit te keren.[8] In het merendeel van de lidstaten is het doen van meldingen en de bescherming van klokkenluiders wel wettelijk gewaarborgd.
De Securities and Exchange Commission in de VS hanteert daarentegen een klokkenluidersprogramma in het kader waarvan tipgeld onder andere wordt uitgekeerd aan melders die betrokken zijn geweest bij de gemelde misstand. Uit Brits en Canadees onderzoek naar de effectiviteit van de Amerikaanse klokkenluidersregeling volgt niet dat de uitkering van tipgeld leidt tot een toename van (de kwaliteit van de) meldingen. Mede op basis van dit onderzoek hebben het Verenigd Koninkrijk en Canada afgezien van het invoeren van een tipgeldregeling.

Concluderend
Uit het vergelijkend onderzoek blijkt volgens DNB en de AFM dat het betalen van tipgeld, in aanvulling op de reeds bestaande meldpunten, niet per definitie leidt tot meer en betere meldingen. DNB en de AFM zijn dan ook van oordeel dat het

[7] Voor marktexploitanten, beleggingsondernemingen die een handelsplatform exploiteren en iedere persoon die beroepshalve transacties met betrekking tot financiële instrumenten tot stand brengt of uitvoert geldt een specifieke *verplichting* tot opsporing en melding aan de AFM van verdachte orders en transacties (volgend uit artikel 16 van Verordening (EU) nr. 596/2014).
[8] In het kader van dit onderzoek zijn negentien lidstaten aangeschreven, van wie er zestien hebben gereageerd.

instellen van een tipgeldregeling ten behoeve van melders van misstanden in de financiële sector niet wenselijk is. DNB en de AFM zijn voorstander van de moreel ervaren plicht van marktpartijen om toezichthouders te attenderen op misstanden. Dit hoort geen financieel motief te zijn. DNB en de AFM zullen derhalve niet overgaan op toekenning van tipgeld.

Hoogachtend,

De Nederlandsche Bank

dr. J. Sijbrand
Directeur

Autoriteit Financiële Markten

mr. drs. G.J. Everts RA
Bestuurslid